

96 . Isacceea | Județ: Tulcea | Punct: Cetate | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 159696.05

Perioade: Antichitate, Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: amenajare/construcție

Categoriile sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Victor-Heinrich Baumann, Niculina Dinu, Mihaela Donici, Adrian Hamzu, Aurel Stănică

Instituții: Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea

Raport

În anul 2004 a fost deschis un nou sector, situat la mijlocul distanței dintre Turnul Mare și Turnul de Colț al cetății, în zona de SE. Se urmărea, pe de o parte degajarea unei suprafețe cât mai confortabile prezentării sistemului de fortificație romano-bizantine, din vecinătatea carosabilului, pe de altă parte, surprinderea unor elemente noi în relația cronologică dintre perioada romană timpurie și cea romano-bizantină.

Considerând că cercetarea arheologică are loc într-o curtină, noul sector a fost denumit Curtină A, fiind marcat cu siglele CA. În noul sector au fost trasate trei secțiuni (CA1; CA2; CA3) perpendiculare pe zidul de incintă romano-bizantin, cu martori de pământ intermediari de 1 m lățime, săpăturile urmând a fi continuate în 2005.

Săpăturile arheologice din anul 2004 au scos la lumină resturile unui turn exterior a cărui orientare și formă au suferit modificări în cursul sec. IV-VI p.Chr.

În campania anului 2005 s-a urmărit degajarea turnului și stabilirea etapelor cronologice, în corelație cu rezultatele cercetărilor efectuate în sectorul Turnul Mare și în sectorul Turn de Colț, unde au fost reluate în acest an cercetările arheologice. A fost investigată o suprafață de aprox. 140 m². Fiind vorba de un turn, sectorul și-a schimbat denumirea în sectorul Turn A.

Cercetarea s-a concentrat inițial pe axul longitudinal al turnului, înscris în secțiunea TA2 (= CA2). Adâncimile au fost raportate, la S de zidul de incintă (pantă de cca. 45°), la înălțimea maximă a acestuia pe axul longitudinal A-A1. În c. 4, secțiunea TA2 a fost adâncită în interiorul unui turn rectangular, prin înlăturarea unei dărâmături masive din piatră.

Suprafața degajată de 8,5 m² are colțurile rotunjite, laturile mari de 3,25 m, situate la NV și SE și laturile mici de 2,60 m la SV și NE. Materialul ceramic descoperit în interiorul turnului relevă o locuire medievală în sec. XIII-XIV, într-un spațiu construit foarte probabil la sfârșitul sec. III p.Chr.

Sub stratul masiv de piatră prăbușită din ziduri, la -3,20 m s-a dat peste o groapă menajeră ovală (1), din care s-a recoltat ceramică medievală smălțuită de sec. XIV. Groapa s-a oprit pe un nivel de locuire realizat prin bătătorirea pământului amestecat cu pietricele, nivel situat la 3,40 m adâncime. Acest nivel prezintă în colțul de E al turnului o amenajare într-un spațiu rectangular adâncit, în care s-au descoperit și resturi de ardere, cărbuni și oase de animale. În vecinătatea de SV a fost amplasată o groapă menajeră adâncă de 0,50 m. Întregul nivel al locuinței din turn păstrase ceramică fragmentară din sec. XIII-XIV, dar și resturi ceramice romane.

Colțurile din interiorul turnului au fost rotunjite și tencuite, probabil în scopul amenajării locuinței

medievale, prin plasarea unor bârne de susținere a acoperișului, urme de tencuială menținându-se și pe pereții locuinței.

În prima fază turnul avea o formă rectangulară, cu latura de avansată lată de 3,60 m, orientată 47,5° NV – 17,5° SE. Această latură stătea pe un soclu a cărei orientare (50° NV – 20° SE, mai lat spre E) relevă o fază constructivă anterioară realizării sistemului defensiv romano-bizantin, element evidențiat și în celelalte sectoare cercetate în perioada 2002-2005 la Noviodunum. În stadiul actual al cercetărilor credem că primul turn a fost construit la sfârșitul epocii romane timpurii, foarte probabil în cursul sec. III p.Chr., orientarea sa inițială fiind de 2,5° NE – 32,5° SV.

Construirea turnului romano-bizantin se face pe structura primului turn. Este reparat zidul de incintă care prezintă o nouă plintă exterioară. Noul turn are frontul rotunjit, este masiv, interiorul i se dublează prin includerea vechiului zid de fațadă. Raportând grosimea zidurilor sale la latura estică de 3,96 m grosime, putem aprecia caracterul strict defensiv al fortificației restaurate, probabil, în cursul sec. IV p.Chr.

Turnul este refăcut într-o etapă ulterioară când revine la forma sa inițială, păstrând însă dimensiunile turnului anterior. Fragmentele din zidurile laterale păstrate reflectă o renunțare la masivitatea turnului cu frontul rotunjit. Noul turn rectangular are laturile lungi la E și V și o nouă plintă. El se suprapune vechiului turn, fiind orientat 3,5° NE – 33,5° SV.

În sec. VI p.Chr. se reface zidul de incintă romano-bizantin. Cu această ocazie se renunță la Turnul A. Noul zid de incintă, placat cu blochete paralelipipedice din calcar și diabaz, prezintă aprox. pe axul longitudinal al vechiului turn un unghi obtuz de fațadă, ceea ce presupune o schimbare de direcției a incintei.

Ca și în celelalte sectoare ale cetății Noviodunum, se constată o distrugere masivă și sistematică a paramentului fortificației romano-bizantine, în cursul evului mediu și în epocă modernă. Ultima distrugere a fost făcută cu ocazia construirii drumului din marginea de S a fortificației. Această intervenție, din anii 1970-1972, a fost surprinsă și în campania din 2005, în zona sudică a TA, unde o parte din zidul exterior al turnului a fost descoperită la aprox. 3 m distanță spre S de aceasta.

În campania viitoare va fi degajată și latura dinspre V a Turnului A și se va trece la consolidarea primară a acestuia, prin acoperirea suprafeței exterioare cu brazde de pământ plasate pe un suport de carton asfaltat.

Suprafața CA

Pentru sectorul numit inițial Curtina A, am creat în continuarea celor trei secțiuni, o suprafață cu dimensiunile de 4 x 10,50 m, denumit Suprafața CA. Unul din obiectivele noastre a fost acela de a verifica dacă în această zonă putem surprinde zidul incintă bizantin. Din păcate, nu am surprins zidul bizantin, în această suprafață au fost surprinse câteva complexe arheologice – gropi menajere (Gr.1 – sec. XI; Gr.2, 3 și 4 – sec. XIII) și un segment dintr-o podea de locuință, ce aparțin locuirii medio-bizantine. Gropile menajere au un inventar deosebit de bogat: fragmente de vase borcan, opaițe, fragmente de amfore, fragmente de la brățări din sticlă, folles și stamena devalorizate). În continuarea a ceea ce a mai rămas din podeaua de locuință, spre V, se afla un strat de dărâmatură (pietre, bucățele de mortar, bucăți de cărămidă), în care au fost descoperite fragmente de vase borcan, fragmente de sticlă romană, pastile din sticlă (de culoare verde), ceramică romană fragmentară, monede (folles sec. XI), o lunulă din plumb (sec. X-XI). Despre momentul distrugerii locuinței, dar și despre stratul de moloz, nu putem face alte precizări în actualul stadiu al cercetării.

Anul viitor vor continua cercetarea pentru a lămuri situația din Suprafața CA.

Din materialul recoltat în zona Turnului A și din Suprafața CA menționăm: cartușe (md. 1915-1916), pipe și fragmente ceramice din sec. XVIII-XIX, fragmente de ceramică otomană, ceramică medio-bizantină, ceramică romană și getică, arme, piese de harnașament, obiecte din os și corn, obiecte de cult, obiecte de podoabă și accesorii vestimentare, monede bizantine și medievale (sec. XI-XIV), monede romane (sec. IV-VI p.Chr).

Din păcate, nivelurile arheologice sunt bulversate de locuirea de epoca medievală și de distrugerile din epoca modernă și contemporană. De asemenea, amenajările cu caracter militar din primul război mondial au contribuit la bulversarea nivelurilor arheologice.

Informații suplimentare online

[Raportul 3398 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
